

**A 2018. évi LIFE Környezetvédelem alprogram
pályázatainak értékelési útmutatója**

A jelen dokumentum célja azon kritériumok és eljárások bemutatása a nyilvánosságnak, amelyeket a 2018. évi Környezetvédelem alprogramban futó „hagyományos projektek” elnevezésű pályázati felhívásra benyújtott LIFE pályázatok értékelésére fognak használni. Az alábbi hivatalos dokumentumokra az értékelés során szintén történik hivatkozás a vonatkozó helyeken: A környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról szóló, 2013. december 11-i 1293/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet, az Európai Unió hivatalos lapja L 347, 2013.12.20; a Bizottság február 12-i 2018/210/EU végrehajtási határozata a LIFE program 2018–2020. évi többéves munkaprogramjának elfogadásáról, az Európai Unió hivatalos lapja L 39, 2018.02.13.; a „2018. évi LIFE pályázati útmutató környezet és erőforrás-hatékonyság témakörben”; a „2018. évi LIFE pályázati útmutató természet és biodiverzitás témakörben”; a „2018. évi LIFE pályázati útmutató környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás témakörben”; a „LIFE Minta támogatási szerződés”.

Tartalomjegyzék

ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK.....	3
1. FORDULÓ: PROJEKTKONCEPCIÓ.....	5
1) NYITÓ SZAKASZ*	5
2) A PROJEKTKONCEPCIÓ ELSZÁMOLHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI	5
3) A PROJEKTKONCEPCIÓ ODAÍTÉLÉSI KRITÉRIUMAI	7
II. 2. FORDULÓ: TELJES PÁLYÁZAT	9
1) Nyitó szakasz*.....	10
2) TELJES PÁLYÁZAT ODAÍTÉLÉSI SZAKASZA	10
3) A TELJES PÁLYÁZAT ELSZÁMOLHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI	16
4) A TELJES PÁLYÁZAT ELFOGADHATÓSÁGI ÉS KIZÁRÁSI SZAKASZA.....	18
5) A TELJES PÁLYÁZAT PÉNZÜGYI KIVÁLASZTÁSI SZAKASZA	20
III. A TÁMOGATÁSRA JAVASOLT ÉS A FELÜLVIZSGÁLATI SZAKASZRA , valamint A TARTALÉKLISTÁRA KERÜLŐ PROJEKTEK VÉGLEGES LISTÁJÁNAK FELÁLLÍTÁSA ...	24
IV. ÉRTÉKELÉSI DÖNTÉS ÉS A LIFE BIZOTTSÁG TÁJÉKOZTATÁSA.....	25
V. A TARTALÉKLISTÁN LÉVŐ PÁLYÁZATOK FELHASZNÁLÁSA	26
VI. A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉSEK ALÁÍRÁSA.....	27
A KÖRNYEZETVÉDELME PÁLYÁZATOK RÉSZLETES ÉRTÉKELÉSI ADATLAPJAI.....	28
A TELJES PÁLYÁZAT KIVÁLASZTHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI	33

ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

Jelen értékelési útmutató **KIZÁRÓLAG** a **LIFE** rendelet **2. cikk (a), (b), (c) és (h) pontja** szerinti **LIFE kísérleti, demonstrációs, bevált gyakorlati, tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projektek** kiválasztására vonatkozik.

A LIFE integrált projektek, a Technikai segítségnyújtási projektek, a Kapacitásépítést célzó projektek, az Előkészítő projektek, a Működési támogatás és a Pénzügyi eszközök értékelése céljából, kérjük, tekintse meg a LIFE weboldalán elérhető vonatkozó dokumentumokat.

A értékelési, kiválasztási és odaítélési eljárást az Európai Bizottság és annak Kis- és Középvállalkozás-ügyi Végrehajtó Ügynöksége (EASME) (továbbiakban, mint „Szerződő Hatóság”) végzi el egy független szakértő-elemzőkből álló konzorcium (továbbiakban „Értékelő”) segítségével. Azonban a Szerződő Hatóság marad a felelős a teljes eljárásért, beleértve a végső pontszám odaítélését, a társfinanszírozott pályázatok listájának összeállítását, és a pályázatok elutasítását.

Ez a dokumentum csak a LIFE Környezetvédelem alprogramja keretében meghirdetett 2018. évi pályázati felhívásokra vonatkozik.

A benyújtási és értékelési eljárás két szakaszból áll:

- 1. szakasz: Projektkoncepció (körülbelül 10 oldal)
- 2. szakasz: Teljes pályázat

Csak a projektkoncepcióra legtöbb pontszámot kapó pályázókat hívják meg a teljes pályázat benyújtására.

Csak az eProposal online alkalmazáson keresztül, a Szerződő Hatóság által, a környezet és erőforrás-hatékonyság témakör esetében **2018. 06. 12. 16:00 óráig** (brüsszeli helyi idő), a természet és biodiverzitás/környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás témakör esetében pedig **2018. 06. 14. 16:00 óráig** (brüsszeli helyi idő) átvett, és a Nyitó szakaszon (lásd a 2. pontot) átjutott projektkoncepciókat regisztrálja a rendszer a LIFE ESAP (*Evaluation and Selection Award Procedure*, értékelési, kiválasztási és odaítélési eljárások) adatbázisban.

A teljes pályázatokat a Szerződő Hatóság részére az eProposal online alkalmazáson keresztül 2019. január végéig kell benyújtani (a pontos dátum a projektkoncepció értékelési eredményeiről szóló értesítésben szerepel majd). A Nyitó szakaszon (lásd a 2. pontot) túljutott pályázókat regisztrálja a rendszer a LIFE ESAP (*Evaluation and Selection Award Procedure*) adatbázisban.

A másként vagy határidő után benyújtott információk vagy dokumentumok nem vehetők figyelembe, kivéve, ha azt a Szerződő Hatóság kifejezetten kéri.

Kiválasztási és értékelési alapelvek

A LIFE rendelet 2. cikk (a), (b), (c) és (h) pontjai szerinti projektek

A LIFE rendelet 2. cikk (a), (b), (c) és (h) pontja szerinti kísérleti, demonstrációs, bevált gyakorlati és tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projektek kiválasztása a jelen dokumentumban felvázolt módon ugyanazt a technikai módszertant követi, és hasonló kiválaszthatósági és odaítélési szempontok vonatkoznak rá.

Az értékelők – mind a Szerződő Hatóság részéről, mind pedig a külső szakértők – a pályázatok értékelését kötelesek ezen értékelési útmutató előírásai szerint elvégezni az egyes kritériumokhoz megadott kérdések alapján.

A LIFE rendelet tematikus költségfelosztási szabályai által megengedett határokon belül, a pályázatok közötti egyenlő bánásmód elvét az értékelési folyamat minden szakaszában szigorúan alkalmazni kell. Minden egyes pályázatot a lehető legobjektívebb és leginkább méltányos módon kell értékelni és pontozni. Minden döntést és minden adott pontszámot egyértelműen indokolni kell.

A minőségi szempontokat mindig legalább két szakértő értékeli ki egymástól függetlenül. Minden kijelölt projektkoncepcióról / teljes pályázatról a felelős szakértő-értékelőnek egy értékelési jelentést kell készíteni az ESAP adatbázisban. Az ESAP-ban minden megjegyzést angol nyelven kell készíteni. Az összes értékelési kritériumnál az értékelőnek lényeges „mellette” és „ellene” érveket kell felsorolnia a javasolt pontérték indoklásaként. Az értékelőknek biztosítaniuk kell, hogy a megjegyzések tömörek, teljes körűek és érthetőek legyenek, és mindig közvetlenül kapcsolódjanak mind a projektkoncepcióhoz/teljes pályázathoz, mind a vonatkozó kritériumhoz. Az értékelőknek kerülni kell a homályos, kétértelmű értékeléseket.

A pályázóknak tudomásul kell venniük, hogy az értékelők úgy fogják ellenőrizni az adott szakasznál, kritériumnál vagy lépésnél a releváns információkat, hogy azon konkrét pályázati adatlapok elemzésére koncentrálnak, ahol ezeket az információkat meg kellett adni. Emiatt kiemelten fontos, hogy a releváns információk a megfelelő formában szerepeljenek az anyagban.

1. FORDULÓ: PROJEKTKONCEPCIÓ

1) NYITÓ SZAKASZ*

A pályázatok megfelelőségét a következő kritériumok szerint ellenőrzik:

1. A pályázatot benyújtották a környezet és erőforrás-hatékonyság témakörben **2018. 06. 12. 16 óráig** (brüsszeli helyi idő), míg a természet és biodiverzitás/környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás témakörben **2018. 06. 14. 16 óráig** (brüsszeli helyi idő).
2. A projektkoncepció elkészítéséhez és benyújtásához az eProposal megfelelő LIFE 2018 pályázati adatlapok kerültek felhasználásra. A projekt célkitűzéseinek megfelelő „LIFE természet és biodiverzitás”, a „LIFE környezet és erőforrás-hatékonyság”, vagy „LIFE környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás” eProposal pályázati adatlapokat használták.

**A kezdeti ellenőrzést az eProposal alkalmazáson keresztül végzik, nem pedig az ESAP adatbázisban.*

A Nyitó szakaszban el nem utasított összes pályázat az Odaítélési szakaszba jut speciális kiválaszthatósági és odaítélési kritérium és pontrendszer segítségével történő részletes minőségi értékelésre.

2) A PROJEKTKONCEPCIÓ ELSZÁMOLHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI

A kiválaszthatósági kritériumnak való megfelelés céljából a projektkoncepciónak tanúsítani kell, hogy a projekt

- hozzájárul a LIFE rendelet 3. cikkében foglalt általános célkitűzések közül, és a LIFE rendelet 10. 11. és 12. cikkében foglalt vonatkozó konkrét célkitűzések közül egyhez vagy többhöz is,
- a LIFE Környezetvédelem alprogramjának (LIFE rendelet 9. cikkében meghatározott) azon kiemelt területéhez tartoznak, amelynek keretében a pályázatot benyújtották, és
- Az Unió területén és/vagy azokon a területeken valósul meg, amelyekre az uniós Szerződések és releváns vívmányok érvényesek, vagy a LIFE rendelet 5. és 6. cikkében

meghatározott és a „Pályázati útmutató 2018” c. dokumentumban részletezett kivételek egyikét teljesíti.

- megfelel a LIFE rendelet 2. cikk (a), (b), (c) és (h) pontjaiban foglalt következő projekt típusok valamelyikének:
 - „Kísérleti projekt”: korábban vagy máshol még nem alkalmazott vagy vizsgált technikát vagy módszert alkalmazó projekt, amely a jelenlegi bevált gyakorlatokkal összehasonlítva környezeti és éghajlati előnyökkel járhat, és amely a továbbiakban hasonló helyzetekben szélesebb körben alkalmazható;
 - „Demonstrációs projekt”: a projekt konkrét, például földrajzi, ökológiai vagy társadalmi-gazdasági összefüggéseiben új vagy ismeretlen akciókat, módszertanokat vagy megközelítéseket a gyakorlatban létrehozó, vizsgáló, értékelő és terjesztő projekt, és amely hasonló körülmények között máshol is alkalmazható;
 - „Bevált gyakorlati projekt”: olyan projekt, amely a projekt sajátos körülményeit figyelembe véve megfelelő, költséghatékony és korszerű technikákat, módszereket és megközelítéseket alkalmaz;
 - „Tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projektek”: a Környezetvédelem alprogram tématerületeihez kapcsolódó tájékoztatás, információterjesztés és tudatosságnövelés támogatására irányuló projektek.
- **nem** összpontosít kutatásra és **nem** irányul nagyméretű infrastruktúra kiépítésére

A projektkoncepciónak szintén tanúsítania kell az egyes kiemelt területek elszámolhatósági kritériumainak való megfelelést:

- **A környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság kiemelt területek** alá tartozó kísérleti és demonstrációs projekteknek olyan akciókat kell tartalmazniuk, amelyek számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott környezetvédelmi és/vagy éghajlat-politikai tárgykör(ök)re.
- **A természet és biodiverzitás kiemelt területek** alá tartozó kísérleti, demonstrációs és bevált gyakorlati projekteknek a rendelkezésre álló költségvetésüknek legalább 25%-át konkrét természetvédelmi akciókra kell szánniuk (néhány kivétel a konkrét szakpolitikai igények alapján lehetséges, ezeket meg fogják nevezni a pályázati útmutatóban). Konkrét természetvédelmi akciónak azok minősülnek, amelyek

számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott környezetvédelmi és/vagy éghajlat-politikai problémára; jelen esetben a megcélzott fajokhoz, élőhelyekhez, ökoszisztémákhoz vagy ökoszisztéma szolgáltatásokhoz kapcsolódóan a természetvédelmi helyzet vagy ökológiai állapot javulásához vagy hanyatlásuk lassulásához/megállításához/visszafordulásához vezet.

- Az **Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás kiemelt terület** alá tartozó kísérleti, demonstrációs, bevált gyakorlati vagy tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projekteknek olyan akciókat kell tartalmazniuk, amelyek számottevő és mérhető közvetlen vagy közvetett hatáshoz vezetnek a megcélzott környezetvédelmi probléma/problémák tekintetében azáltal, hogy számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott környezetvédelmi irányítási, információs és/vagy tudatosságnövelő és terjesztési tárgykör(ök)re.

3) A PROJEKTKONCEPCIÓ ODAÍTÉLÉSI KRITÉRIUMAI

Minden projektkoncepciónak az alábbi, az értékelés során alkalmazandó odaítélési kritériumok alapján legalább az elégséges pontszámot el kell érnie:

2) A projektkoncepció odaítélési kritériumai	Minimálisan elégséges pontszám*	Maximális pontszám
1. Az pályázat általános minősége	5	20
2. Általános uniós hozzáadott érték:	10	30
Teljes (elégséges) pontszám	15	50

A pályázat általános minősége

Ez a szempont a pályázat intervenciós logikájának egyértelműségére (ideértve a projekt megvalósítása előtti helyzet leírását), megvalósíthatóságára és az előirányzott ár-érték arányra helyezi a hangsúlyt.

Be kell mutatni a projekt megvalósítása előtti helyzetet, különös tekintettel a környezetvédelmi problémákra és veszélyekre, melyeket egyértelműen azonosítani kell. Világos és logikus kapcsolatnak kell lennie a projekt által megcélzott

problémák/veszélyek és a projekt céljai között, valamint az előirányzott akciók és a várható eredményeik között. A főbb akciókat és a várható eredményeiket megfelelően részletezni és számszerűsíteni kell. A projektkoncepciónak be kell mutatnia a projektet megvalósító partnerség felépítését is.

A projekt megvalósíthatóságának vizsgálata érdekében a projektkoncepciónak tartalmaznia kell, hogy a főbb akciókat hogyan, hol, mikor és kik hajtják majd végre. Be kell mutatni a projekt végrehajtásához szükséges eszközöket. A várható eredményeket világosan meg kell határozni. A technikai eszközöknek és a projektben érintett kedvezményezettek kompetenciáinak és szaktudásának a projekt végrehajtására alkalmasnak kell lenniük. Az összes lehetséges nehézségre ki kell térni, és a nehézségek hatásainak enyhítésére szolgáló stratégiát ki kell dolgozni.

A projektnek jó ár-érték aránnyal kell rendelkezni, azaz a célzott befektetésnek a várható hatások és eredmények fényében ésszerűnek kell lennie.

A pályázat általános minőségére összesen maximum 20 pont adható a projektkoncepciónak. A minimálisan elérendő pontszám e kritérium esetében 5 pont.

Általános uniós hozzáadott érték:

Ez a kritérium a projektnek a LIFE kiemelt területeihez való hozzájárulására, a várható hatására, valamint a projekteredmények fenntarthatóságára helyezi a hangsúlyt.

Kérjük annak kifejtését a projektkoncepcióban, hogy hogyan járul hozzá a projekt a LIFE Környezetvédelem alprogram kiemelt területeinek specifikus céljai közül egy vagy több teljesítéséhez. Ezeket a célokat a LIFE rendelet 10. 11. és 12. cikke fekteti le. Ennek a hozzájárulásnak a mértéke és minősége lesz az értékelés tárgya.

A projekt várható hatása alatt az értendő, hogy a projekt milyen mértékben és minőséggel járul hozzá az Európai Unió környezetvédelmi szakpolitikájának és jogalkotásának végrehajtásához, aktualizálásához és fejlődéséhez, valamint hogy a projektnek konkrét, reális és mérhető környezetvédelmi hasznot hoz.

A projekteredmények közép- és hosszú távú fenntarthatósága a projektvégrehajtást

követő fenntartási kapacitásra vonatkozik. A projekt koncepcióban megfelelően részletezni kell, hogy mi módon lesz biztosítva a szükséges projekt akciók folyamatossága és a szükséges finanszírozás a projekt lezárultát követően. Az átültetés és megismétlés is a fenntarthatóság részét képezik.

A projekt koncepciók legfeljebb 30 pontot kaphatnak erre a kritériumra. A minimálisan elérendő pontszám e kritérium esetében 10 pont.

A projekt koncepciók rangsorolása

A projekt koncepciókat érdem szerint rangsorolják, azaz a „Pályázat általános minősége” és az „Általános uniós hozzáadott érték” kritériumok alapján kapott pontszámok alapján.

Ha a pályázatok azonos pontszámot kapnak a „Pályázat általános minősége” kritérium alapján, az „Általános uniós hozzáadott érték” kritériumok alapján több pontot szerző pályázatok részesülnek előnyben. Amennyiben a pályázatok mindkét kritérium alatt azonos pontszámot kaptak, a végső sorrendet az értékelő bizottság állapítja meg.

A teljes pályázat benyújtására lehetőséget kapó pályázók listája legmagasabb pontszámot elérő projekt koncepciók gazdáit fogja magában foglalni, figyelembe véve, hogy a projektek által igényelt EU hozzájárulás összege a rendelkezésre álló költségvetés legalább kétszerese, de legfeljebb két és félszerese lehet. A hosszú lista allistákat is fog tartalmazni, mindegyik kiemelt terület esetében. Amennyiben valamely kiemelt területen az igények nem fedik le a rendelkezésre álló keretet, a többi kiemelt területhez tartozó listákat ki lehet bővíteni.

Azok a projekt koncepciók, amelyek nem érik el egyik vagy esetleg mindkét kritérium szerint a minimum pontszámot, valamint azok a projekt koncepciók, amelyek a hosszú listáról lemaradtak, nem kerülnek be a 2. fordulóba.

II. 2. FORDULÓ: TELJES PÁLYÁZAT

A projekt koncepció értékelése során legtöbb pontszámot kapó pályázók kapnak lehetőséget a teljes pályázat benyújtására. A projekt koncepció és a teljes pályázat között az akciók, partnerség és a költségvetés tekintetében változtatásra csak korlátozottan van lehetőség. A módosítás során a projektlényege a nem módosulhat projekt koncepcióban meghatározottakhoz képest. Az igényelt EU-hozzájárulás mértéke maximum 10%-kal haladhatja meg projekt koncepcióban bemutatott értéket.

A pályázóknak tudniuk kell, hogy a nyitó szakaszt kivéve az értékelési folyamat különböző szakaszai párhuzamosan is folyhatnak. Ennek az a célja, hogy minél hamarabb kiértékeljék a pályázatokat és értesítsék a pályázókat a végeredményről.

1) Nyitó szakasz*

A pályázatok megfelelőségét a következő kritériumok szerint ellenőrzik:

1. A pályázatot benyújtották a környezet és erőforrás-hatékonyság témakörben 2018. 06. 12. 16 óráig (brüsszeli helyi idő), míg a természet és biodiverzitás/környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás témakörben 2018. 06. 14. 16 óráig (brüsszeli helyi idő).

2. Az eProposal-ban a megfelelő LIFE 2018 pályázati adatlapok kerültek kitöltésre. A pályázat célkitűzéseinek megfelelő „LIFE természet és biodiverzitás”, „LIFE környezet és erőforrás-hatékonyság”, vagy „LIFE környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás” eProposal pályázati adatlapokat használták.

*A kezdeti ellenőrzést az eProposal alkalmazáson keresztül végzik, nem pedig az ESAP adatbázisban.

2) TELJES PÁLYÁZAT ODAÍTÉLÉSI SZAKASZA

A Nyitó szakaszban el nem utasított összes pályázat az Odaítélési szakaszba jut a Környezetvédelem alprogramban benyújtott projektekre vonatkozó speciális kritérium- és pontrendszer alapján történő részletes minőségi értékelésre.

Odaítélési szempontok	Minimális n elégséges pontszám*	Maximális pontszám
Technikai és pénzügyi koherencia és minőség		
1. A technikai koherencia és minőség	10	20
2. Pénzügyi koherencia és minőség (beleértve az ár-érték arányt)	10	20

Unió hozzáadott érték:		
3. A LIFE Környezetvédelem alprogram kiemelt területeinek célkitűzéseire való hozzájárulás mértéke és minősége	10	20
4. Fenntarthatóság (folytatás, megismétlés, átültetési potenciál)	8	15
Teljes (elégséges) pontszám	50*	
Bónuszpont		
5. Hozzájárulás a projekttémákhoz	-	0 vagy 5 vagy 10
6. Szinergiák (beleértve a többcélúságot és az integrációt/komplementaritást (max. 8 pont), a zöld közbeszerzést (max. 1 pont), az öko címkét (max. 1 pont) és az uniós kutatások eredményének hasznosítását (max. 1 pont)) - Transznacionális (max. 4 pont)	-	15
Maximális pontszám		100

*A pályázatoknak minden egyes odaítélési szempont tekintetében el kell érniük legalább az odaítéléshez szükséges minimum pontszámot, ÉS az összes olyan kritériumra összesen legalább 50 pontot kell kapniuk, amelynél minimális pontszámot szabtak meg.

1. A technikai koherencia és minőség

Ez a kritérium az előre jelzett projektkimenetek és eredmények elérése céljából meghatározott akciók érthetőségére és megvalósíthatóságára fog összpontosítani. Az akciók, valamint az előrelátható kimenetek és eredmények nem lehetnek ellentétesek a LIFE program egyetlen célkitűzésével sem. A projekt megvalósítása előtti körülményeket alaposan be kell mutatni, és a pályázatban egyértelmű kapcsolatot kell kimutatni a problémák és veszélyek, a projektcélkitűzések, a javasolt tevékenységek és azok várt eredményei között. Minden tevékenységet megfelelően ismertetni és számszerűsíteni kell, és szükség esetén azokat megfelelő térképeknek kell kísérniük. A pályázatban világosan le kell írni, hogy a benne szereplő tevékenységek hogyan, hol, mikor és ki által valósulnak meg.

A pályázatot úgy kell megfogalmazni, hogy az értékelők megállapíthassák, hogy a megvalósító konzorcium technikai eszközei és szakértelme milyen mértékben felel meg a projekt megvalósításához.

Az ütemtervnek életszerűnek kell lennie, továbbá minden lehetséges nehézséget megfelelően ki kell értékelni a vonatkozó adatlapokon.

Minden olyan tevékenység, amely nem járul hozzá közvetlenül a projekt célkitűzéseinek megvalósításához, nem támogathatónak minősülhet (példa: a projekt megvalósításához nem kapcsolódó előkészítő tevékenységek vagy tanulmányok, bárminemű alapvető tudományos kutatás stb.). A pályázatok legfeljebb 20 pontot kaphatnak erre a kritériumra. A minimálisan elérendő pontszám e kritérium esetében 10 pont.

2. Pénzügyi koherencia és minőség (beleértve az ár-érték arányt)

Az előterjesztett költségvetést, illetve annak a javasolt tevékenységekkel és az alkalmazandó szabályokkal való összeegyeztethetőségét, valamint a javasolt megközelítés költséghatékonyágát is értékelik majd. Értékelik továbbá a javasolt projekt ráfordításainak megtérülését is az várható kimenetek tükrében.

A kedvezményezettek/társfinanszírozók pénzügyi hozzájárulásának, a javasolt költségvetésnek és a javasolt projektkiadásoknak meg kell felelniük a LIFE pályázati útmutatóban, a LIFE Minta támogatási szerződésben¹ és a LIFE rendeletben megadott szabályoknak és elveknek. A költségvetés átlátható (azaz megfelelően le vannak írva benne a költségtételek), következetes és költséghatékony legyen, beleértve a projektmenedzsmentet is.

A pályázatok legfeljebb 20 pontot kaphatnak erre a kritériumra. A minimálisan elérendő pontszám e kritérium esetében 10 pont.

3. Uniós hozzáadott érték: a LIFE Környezetvédelem alprogram kiemelt területeinek konkrét célkitűzéseikhez való hozzájárulás mértéke és minősége

Az egyes pályázatok hozzájárulásának mértéke és minősége a LIFE alprogram kiemelt területeihez tartozó egy vagy több célkitűzéséhez – a LIFE rendelet 10., 11. és 12. cikke alapján (a LIFE Környezetvédelem alprogramja).

Ennek a kritériumnak az értékelése különösen a projekt végére várt hatások (környezetvédelmi előnyök) mértékére és minőségére fog kiterjedni. Ezeknek konkrétan, reálisnak és lehetőség szerint számszerűsítettnek kell lenniük. A projekt akciói következtében a projekt végére várt környezeti hatások mértékét fogják értékelni a projekt kezdetén becsült

¹ Ideértve a Minta támogatási szerződés Általános feltételeit és X. mellékletét (Pénzügyi és adminisztratív útmutató) is: http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/life2014_2020/index.htm

vagy mért állapottal összevetve.

Adott esetben figyelembe fogják venni azokat a területi és társadalmi összefüggéseket, amelyekre a projekt akciói várhatóan hatással lesznek. Az elvárt hatásokat a LIFE projektszintű kulcsindikátorait szem előtt tartva kell közölni. Ez az értékelés csak azokat az akciókat veszi figyelembe, melyeket megvalósíthatónak ítélnék a technikai és pénzügyi koherencia értékelése alapján.

A pályázatok legfeljebb 20 pontot kaphatnak erre a kritériumra. A minimálisan elérendő pontszám ezen a kritérium esetében 10 pont.

4. Unió hozzáadott érték: fenntarthatóság (folytatás, megismétlés, átültetési potenciál)

A projekteredmények közép- és hosszú távú fenntarthatósága a végrehajtást követő fenntartási kapacitásra vonatkozik, folytatás, megismétlés vagy átültetés által. A folytatás azt jelenti, hogy a projektben résztvevő entitások a projekt lezárását követően továbbra is használják a projekt alatt megvalósított megoldásokat. A folytatás további földrajzi terjeszkedéssel is járhat. A projekteredmények pusztán folytatása és fenntartása elegendő lesz minimálisan szükséges pontszám eléréséhez, míg a további földrajzi terjeszkedés annak várt hatóköre alapján kerül megítélésre, ami által összehasonlítható a megismétléssel vagy az átültetéssel.

A megismétlés azt jelenti, hogy a projektben alkalmazott megoldásokat újra ugyanúgy és ugyanazokra a célokra használják fel más entitások/ágazatok a projekt megvalósítása alatt vagy lezárultát követően.

Az átültetés azt jelenti, hogy a projektben alkalmazott megoldásokat másként vagy eltérő környezetvédelmi, éghajlat-politikai vagy kapcsolódó irányítási és információs célra használják fel ugyanazok vagy más entitások/ágazatok a projekt megvalósítása alatt vagy lezárultát követően.

A pályázóknak be kell mutatniuk a pályázataikban, hogy a közvetlen és/vagy közvetett pozitív hatásokat célzó megoldások (azaz technikák, módszerek, módszertanok, megközelítések és/vagy a kommunikációnak, az információ terjesztésének és a tudatosságnövelésének a lépései vagy azokat támogató tevékenységei) a LIFE rendelet kapcsolódó célkitűzéseire tekintettel magukban hordozzák a folytatás, megismétlés és/vagy átültetés lehetőségét.

A sikeres folytatás, megismétlés és/vagy átültetés stratégiát igényel, amelynek része a projektek által nyújtott megoldások hatásának megsokszorozása és a szélesebb körű felhasználás előmozdítása, hogy kritikus tömeget érjenek el a projekt időtartama alatt, vagy a LIFE projekt befejezése után rövid és középtávon belül. Ez meghaladja a tudásátadást és a hálózatépítést, és átülteti a projekt során kifejlesztett és/vagy alkalmazott megoldásokat a gyakorlatba a projekt időszakán túlmenően, máshol vagy más céllal. A pályázóknak egyértelmű és hiteles leírást kell adniuk az ezt biztosító előrelátható stratégiáról és akciókról.

A pályázatok legfeljebb 15 pontot kaphatnak erre a kritériumra. A minimálisan elérendő pontszám e kritérium esetében 8 pont.

5. Uniós hozzáadott érték: hozzájárulás a projekttémákhoz

Azok a pályázatok, amelyek egyértelműen a többéves munkaprogramban² meghatározott, Környezetvédelem alprogramra vonatkozó, a III. mellékletben előírt tematikus prioritásokat végrehajtó projekttémákhoz tartoznak, e kritérium szerinti pluszpontokat kapnak.

A Környezetvédelmi és erőforrás-hatékonyság kiemelt területen benyújtott pályázatok 5 pontot szereznek, ha teljes mértékben megfelelnek a vonatkozó kiemelt terület 3. szakasz szerinti listán szereplő projekt témák közül legalább egynek. Ha a megcélzott környezeti kérdésre adott megoldás vagy megoldások (azaz a LIFE rendelet 2. cikke értelmében vett technika, módszer, akció, módszertan vagy megközelítés) az Európai Unóban újak számítnak vagy ott nem ismertek, a projekt további 5 pontot szerez.

A Természet és Biodiverzitás és a Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás kiemelt terület alá eső pályázatok 10 pontot kapnak, ha teljes mértékben megfelelnek a vonatkozó kiemelt terület alá tartozó projekttémák közül legalább egynek.

E kritérium esetében nincs meghatározva minimálisan elérendő pontszám.

6. Uniós hozzáadott érték: szinergiák és transznacionalitás:

²[A Bizottság 2018. február 12-i 2018/210/EU végrehajtási határozata a LIFE program 2018–2020. évi többéves munkaprogramjának elfogadásáról](#)

- *Szinergiák (beleértve a többcélúságot, az integrációt/komplementaritást, a zöld közbeszerzést, az ökocímkét és az Európai Unió által finanszírozott kutatások eredményeinek alkalmazását):*

A szinergiákat többcélú megközelítések és az egyéb uniós szakpolitikákba és finanszírozási mechanizmusokba való integráció és/vagy az ezekkel való komplementaritás révén lehet elérni. A pályázatokat bónuszpontok illetik a szinergiákért és komplementaritást célzó akciókért, azok mértéke és minősége függvényében.

A **többcélú végrehajtási mechanizmus** azt jelenti, hogy a pályázat nemcsak a projekt specifikus fő környezetvédelmi céljait tervezi megvalósítani, hanem egyéb célokat elérő konkrét akciókat is tervez.

Azon a pályázatokat, amelyek – miközben egy specifikus környezetvédelmi kérdésre összpontosítanak – fokozzák ezeknek a specifikus környezetvédelmi céloknak az egyéb szakpolitikai területekbe való **integrációját**, és/vagy **komplementaritást** érnek el ezekkel, és így más uniós szakpolitikák célkitűzéseivel szinergiákat hoznak létre, kedvezően értékelik. Maximum nyolc pluszpont adható a többcélú mechanizmusokért, az integrációért vagy komplementaritásért vagy ezek bármelyikének ötvözéséért.

Szinergiákat zöld közbeszerzésen és ökocímkézési rendszer használatán keresztül is el lehet érni, tekintve a zöld gyártási és szolgáltatásbiztosítási célok integrációját, valamint a Horizont 2020 vagy annak elődprogramjai alatti kutatások eredményeinek hasznosítását. Így a **zöld közbeszerzés**³ alkalmazására való kötelezettség és/vagy **hivatalosan elismert ökocímkézési rendszerek** (mint például az uniós ökocímke⁴) termékeinek és/vagy szolgáltatásainak egyértelmű megvalósítási mechanizmuson keresztül történő előnyben részesítése egyenként egy bónuszpontot ér.

További bónuszpont jár a Horizont 2020 vagy a korábbi keretprogramok által finanszírozott, környezetvédelemmel és éghajlattal kapcsolatos kutatási és innovációs projektek

³ A zöld közbeszerzéshez lásd http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm és különösen http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm és http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

⁴ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>

eredményeinek **felhasználásáért**, amennyiben megfelelően bizonyítják a projekt általi felhasználás hozzáadott értékét.

- *Transznacionalitás* (max. 4 pont)

A pályázatokat kell előnyben részesíteni, ha a tagállamok közötti transznacionális együttműködés alapvető fontosságú a projektcélok elérésének garantálásához. Ezen kritérium alapján legfeljebb négy pluszpontot kap az a pályázat, amelynél a transznacionális megközelítés általi hozzáadott érték megfelelő bizonyítást nyer.⁵

E kritérium esetében nincs meghatározva minimálisan elérendő pontszám.

Az odaítélési szakasz következtetése

Az értékelés alapján mindegyik pályázat a következő helyzetek valamelyikébe kerül:

- Ha bármely pályázat egy odaítélési szempontnál a jelzett minimálisan elérendő pontszám alatti végleges pontszámot kap, vagy az e kritériumokra kapott összes pontszáma kevesebb, mint 50 (minimálisan elérendő pontszám), akkor „az odaítélési szakaszban elutasítva” értékelést fog kapni, és nem folytatják az értékelését.
- Az összes olyan pályázatnál, amely nem a fenti csoportba tartozik, az összpontszám (maximális pontszám) a 6 odaítélési szempontra kapott végső pontszám összeadásával kapható meg.

3) A TELJES PÁLYÁZAT ELSZÁMOLHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI

A pályázatoknál ellenőrzik az elszámolhatósági kritériumoknak való megfelelést. Kérjük, tekintse meg a „Pályázati útmutató 2018” c. dokumentumot az eProposal alkalmazás használatára, és a megadandó információkra vonatkozóan. Az elszámolhatósági kritériumnak való megfelelés céljából a teljes pályázatnak tanúsítani kell a következőket:

- hozzájárul a LIFE rendelet 3. cikkében foglalt általános célkitűzések közül, és a LIFE rendelet 10. 11. és 12. cikkében foglalt vonatkozó konkrét célkitűzések közül egyhez vagy többhöz is,
- a LIFE Környezetvédelem alprogram azon (LIFE rendelet 9. cikkében meghatározott) kiemelt területének hatálya alá tartozik, amelynek keretében a pályázatot benyújtották,

⁵A LIFE Rendelet szerinti értelmezésben a „transznacionális” csak a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a LIFE programban a LIFE Rendelet 5. cikke alapján részt vevő harmadik országok közötti együttműködésre vonatkozik. Az Unión kívüli, illetve tengerentúli országokban és területeken végzett tevékenységek bár lehetségesek a LIFE rendelet 6. cikke szerint, de magasabb pontszámot nem érnek ezen odaítélési szempont alapján.

és

- az Unió területén és/vagy azokon a területeken valósul meg, amelyekre az uniós Szerződések és releváns vívmányok érvényesek, vagy a LIFE rendelet 5. és 6. cikkében meghatározott, a „Pályázati útmutató 2018” c. dokumentumban megadott kivételek egyikét teljesíti.
- megfelel a LIFE rendelet 2. cikk (a), (b), (c) és (h) pontjaiban foglalt következő projekt típusok valamelyikének:
 - „Kísérleti projekt”: korábban vagy máshol még nem alkalmazott vagy vizsgált technikát vagy módszert alkalmazó projekt, amely a jelenlegi bevált gyakorlatokkal összehasonlítva környezeti és éghajlati előnyökkel járhat, és amely a továbbiakban hasonló helyzetekben szélesebb körben alkalmazható;
 - „Demonstrációs projekt”: a projekt konkrét, például földrajzi, ökológiai vagy társadalmi-gazdasági összefüggéseiben új vagy ismeretlen akciókat, módszertanokat vagy megközelítéseket a gyakorlatban létrehozó, vizsgáló, értékelő és terjesztő projekt, és amely hasonló körülmények között máshol is alkalmazható;
 - „Bevált gyakorlati projekt”: olyan projekt, amely a projekt sajátos körülményeit figyelembe véve megfelelő, költséghatékony és korszerű technikákat, módszereket és megközelítéseket alkalmaz;
 - „Tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projektek”: a Környezetvédelmi tématerületeihez kapcsolódó tájékoztatás, információterjesztés és tudatosságnövelés támogatására irányuló projektek.
- Lényegét tekintve nem különbözik a Projektkoncepcióban foglaltaktól. Az elérni kívánt céloknak, a partnerség összetételének és a tervezett akcióknak a Projektkoncepcióban történt bemutatásától való eltérése nem vezet a Projektkoncepció értékelési eredményeinek megkérdőjelezéséhez.
- A kért EU-hozzájárulás mértéke nem haladja meg 10%-nál többel a projektkoncepcióban szerepeltetett értéket.
- **nem** összpontosít kutatásra és nem irányul nagyméretű infrastruktúra kiépítésére

- **nem szolgál** a nemzeti vagy uniós jogszabályokból adódó kötelezettségekből származó kompenzációs intézkedések finanszírozására.

A teljes pályázatnak szintén tanúsítania kell az egyes kiemelt területek elszámolhatósági kritériumainak való megfelelést:

- A **környezet és erőforrás-hatékonyság kiemelt területek** alá tartozó kísérleti és demonstrációs projekteknek olyan akciókat kell tartalmazniuk, amelyek számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott környezetvédelmi és/vagy éghajlat-politikai tárgykör(ök)re.
- A **természet és biodiverzitás kiemelt területek** alá tartozó kísérleti, demonstrációs és bevált gyakorlati projekteknek a rendelkezésre álló költségvetésüknek legalább 25%-át konkrét természetvédelmi akciókra kell szánniuk (néhány kivétel a konkrét szakpolitikai igények alapján lehetséges, ezeket meg fogják nevezni a pályázati útmutatóban). Konkrét természetvédelmi akciónak azok minősülnek, amelyek számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott környezetvédelmi és éghajlat-politikaiproblémára; jelen esetben a megcélzott fajokhoz, élőhelyekhez, ökoszisztémákhoz vagy ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz kapcsolódóan a természetvédelmi helyzet vagy ökológiai állapot javulásához vagy hanyatlásuk lassulásához/megállításához/visszafordulásához vezet. Az **Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás kiemelt terület** alá tartozó kísérleti, demonstrációs, bevált gyakorlati vagy tájékoztató, tudatosságnövelő és terjesztési projekteknek olyan akciókat kell tartalmazniuk, amelyek számottevő és mérhető közvetlen vagy közvetett hatáshoz vezetnek a megcélzott környezetvédelmi probléma/problémák tekintetében azáltal, hogy számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott irányítási, információs és/vagy tudatosságnövelő és terjesztési tárgykör(ök)re.

Azok a pályázatok, amelyek egy vagy több, fent felsorolt elszámolhatósági kritériumnak sem felelnek meg, nem kerülnek kiválasztásra, és kizárják a további értékelési folyamatból.

4) A TELJES PÁLYÁZAT ELFOGADHATÓSÁGI ÉS KIZÁRÁSI SZAKASZA

A pályázatoknál ellenőrzik az általános elszámolhatósági, elfogadhatósági és kizárási

kritériumoknak való megfelelést (lásd a jelen útmutató 13. szakaszában a kérdések részletes listáját) az alábbiak szerint:

1. Adott esetben, az alább felsorolt, **aláírt nyilatkozatok** (**A3., A4., A6., A8. adatlapok**) fel kell tölteni az eProposal alkalmazás vonatkozó felületén (lásd az alkalmazás útmutatójában szereplő utasításokat). Ha ezeket a nyilatkozatokat nem csatolja a pályázó, vagy nem tünteti fel világosan a pénzügyi hozzájárulást (A3., A4. és A6. adatlapok), akkor az a pályázat kizárását eredményezheti a kiértékelés további részéből. Az A3. és A4. adatlapok aláírása egyben annak igazolását is jelenti, hogy a kedvezményezettek nincsenek a **költségvetési rendelet** 106. cikk (1) bekezdés és 107. cikkében hivatkozott helyzetek valamelyikében (*Bizottsági rendelet, 966/2012/EU Euratom rendelethez (2012. október 25.)*).⁶
 - A beszkennt és (az eProposal alkalmazásban) feltöltött **A3., A4** (csak ha egy vagy több társult kedvezményezett van) és **A6** (csak ha egy vagy több társfinanszírozó van) pályázati adatlapokat keltezéssel és aláírással kell ellátni az aláíró személy pozíciójának és teljes nevének feltüntetésével, amely egyértelműen hitelesíti a dokumentumot. Ha a társfinanszírozói kötelezettségvállalás állapota ebben a szakaszban „nem végleges”, akkor a nyilatkozatban ki kell fejteni annak aktuális állapotát.
 - A LIFE Természet és biodiverzitás pályázatainál (lásd a pályázati útmutatót) egy kitöltött, keltezéssel és aláírással ellátott **A8. adatlapot** kell feltölteni (az eProposal alkalmazásban), melyet azon tagállam illetékes természetvédelmi hatóságának kell kiállítania, mely részéről a pályázatot beadják (nemzetközi pályázat esetén az összes résztvevő tagországnak).
2. A B1. adatlapot (a projekt összefoglaló leírása) angolul kell kitölteni.
3. A koordináló kedvezményezettet hivatalosan bejegyezték az Európai Unió területén.

Amennyiben a LIFE pályázat nem teljes mértékben felel meg a fenti kritériumoknak (pl. hiányoznak a kötelező aláírások / az aláírások dátumai), az Szerződő Hatóság először küld egy üzenetet a koordináló kedvezményezettnek az eProposalon keresztül, amelyben jelzi,

⁶ HL L298., 2012.10.26.

hogymely adatlapok hiányoznak.

A koordináló kedvezményezettnek **5 munkanap** áll rendelkezésre, hogy válaszoljon, és a hiányzó vagy nem teljes dokumentumokat, illetve adatlapokat (az eProposal alkalmazáson keresztül) megküldje. Kivételes esetben a Szerződő Hatósága határidőt meghosszabbíthatja.

E folyamat végére minden olyan LIFE pályázatot, amely nem felel meg teljes mértékben a fenti kritériumoknak, elfogadhatatlannak nyilvánítanak, és az kizárják értékelésből.

5) A TELJES PÁLYÁZAT PÉNZÜGYI KIVÁLASZTÁSI SZAKASZA

A pályázatokat ellenőrzik, hogy megfelelnek-e a pénzügyi kiválasztási kritériumoknak. Azok a pályázatok, amelyek az alábbiakban felsorolt pénzügyi kiválasztási kritériumok közül egynek vagy többnek nem felelnek meg, nem kerülnek kiválasztásra.

„A” lépés:

A közjogi szerveken kívül valamennyi pályázónak (koordináló kedvezményezettnek) a pályázat mellékleteként bizonyítékot kell szolgáltatnia, hogy megfelel a Bizottsági rendelet, 1268/2012/EU Euratom rendelete (2012. október 29.) 202 cikkében foglalt pénzügyi kiválasztási kritériumoknak, vagyis „a pályázó stabil és elégséges forrással rendelkezik tevékenysége fenntartásához azon időszakra, amely alatt a művelet elvégzésre kerül”. Ezért a közjogi szervek kivételével minden koordináló kedvezményezettnek a LIFE pályázat mellékleteként be kell nyújtania az alábbi adminisztratív és pénzügyi dokumentumokat. Felhívjuk a figyelmet, hogy e mellékleteket a Szerződő Hatóság attól függetlenül kéri, hogy azok kötelezőek vagy sem az adott típusú szervezet számára a koordináló kedvezményezett tagállamának nemzeti jogszabályai szerint:

- A. Ki kell tölteni a LIFE pályázati csomaghoz biztosított „LIFE egyszerűsített pénzügyi kimutatást”, és Excel-fájlként csatolni kell a pályázathoz (fel kell tölteni).
- B. A legutolsó vagyonmérleget és eredmény-kimutatást mellékelni kell a LIFE pályázathoz egy szkennelt, A4-es méretben kinyomtatható PDF-fájlként. Ha a pályázó még nem rendelkezik mérleggel és eredmény-kimutatással, mivel a szervezetet csak nemrég hozták létre, akkor be kell adnia egy gazdálkodási/üzleti tervet (legalább a következő 12 hónapra), amiben a pénzügyi adatokat a nemzeti jogszabályok által előírt szabvány szerint kell előkészíteni.

C. Ha a pályázatban igényelt teljes uniós hozzájárulás meghaladja a 750 000 eurót, akkor külső könyvvizsgáló által készített auditjelentést kell benyújtani. A jelentésnek igazolnia kell, hogy az elszámolások az utolsó pénzügyi évre rendelkezésre állnak. A dokumentumot csak a pályázó szervezettől független szakképzett könyvvizsgáló készítheti el. A független könyvvizsgálat dokumentációjának elkészítéséért felelős személyeknek szerepelniük kell a tagállamok könyvvizsgálói nyilvántartásában, ezáltal jogosultak könyvvizsgálói dokumentumok törvényszerű auditálására.

A fent említett auditálást a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardok és Etikai Kódex szerint kell elvégezni.

A könyvvizsgálati dokumentumot mellékelni kell a LIFE pályázathoz egy szkennelt, A4-es méretben kinyomtatható PDF-fájlként. Újonnan létrehozott szervezet esetén, az auditor által átadott tanúsítványnak egy gazdálkodási/üzleti terven kell alapulnia, amelyben a pénzügyi adatokat a vonatkozó nemzeti előírások szerint adták meg.

Egy magát (az A2-es pályázati adatlapon) közjogi szervnek nyilvánító pályázónak (koordináló kedvezményezett) egy teljesen kitöltött, keltezéssel és aláírással ellátott „Közjogi szerv nyilatkozata” c. dokumentumot kell benyújtania pénzügyi mellékletként. Ez a melléklet külön Word-fájlként szerepel a LIFE pályázati csomagban.

Amennyiben a LIFE pályázatból egy vagy több kötelező pénzügyi melléklet hiányzik, a Szerződő Hatóság először küld egy üzenetet az eProposalon keresztül a koordináló kedvezményezettnek, megjelölve a hiányzó mellékleteket.

A Szerződő Hatóság arra is felhasználja ezt az időszakot, hogy bekérje a szükséges pénzügyi mellékleteket és/vagy igazoló dokumentációt, amennyiben bármely közjogi szerv státuszával kapcsolatban kétség merülne fel.

A koordináló kedvezményezettnek 5 munkanap áll rendelkezésére a válaszadásra, és hogy az eProposalon keresztül biztosítsa a hiányzó vagy hiányos mellékleteket. Kivételes körülmények esetén az ajánlatkérő a határidőt meghosszabbíthatja.

E folyamat végére minden olyan LIFE pályázatot, amely nem felel meg teljes mértékben a fenti kritériumoknak elfogadhatatlannak nyilvánítanak, és kizárják az értékelésből.

„B” lépés:

A pénzügyi ellenőrzés célja a következő ellenőrzése: *„a pályázónak stabil és elégséges*

finanszírozási forrásokkal kell rendelkeznie tevékenységének fenntartásához az teljes megvalósítási időszakban... és hogy részt vegyen annak finanszírozásában”.

Az Szerződő Hatóság felhasználja az összes rendelkezésére álló információt, hogy felmérje, teljesíti-e a pályázó és a társult kedvezményezettek a kiválasztási és a kizárási kritériumokat. A költségvetési rendelet alkalmazási szabályainak⁷ 202. cikke alapján a pályázatot visszautasítják, ha az értékelőnek meggyőző bizonyítéka van arra, hogy az valamelyik alábbi kategóriába tartozik:

- ha van elérhető információ, amely azt jelzi, hogy a koordináló kedvezményezett és/vagy egyik társult kedvezményezettje a kizárási nyilatkozat ellenére a Költségvetési rendelet 106. cikk (1) bekezdésében és 107. cikkében jelzett kategóriákba tartozik⁸
- A koordináló kedvezményezettel és/vagy a társult kedvezményezettek bármelyikével kapcsolatos, uniós intézmény által lefolytatott felülvizsgálat világosan igazolta azt, hogy nem képesek megfelelni az Európai Unió pályázataira vonatkozóan előírt, különösen a LIFE programra is alkalmazandó adminisztratív szabályoknak.
- a koordináló kedvezményezettnek kifizetetlen adóssága van a Szerződő Hatóság felé a pályázata benyújtásának időpontjában.

A magántulajdonban lévő kereskedelmi és magántulajdonban lévő nem-kereskedelmi szervezetek esetében:

- a pályázattal benyújtott könyvvizsgálói jelentés vagy a könyvvizsgáló által hitelesített vagyonmérleg és eredmény-kimutatás nem adott „fenntartás nélküli véleményt” a koordináló kedvezményezett pénzügyi életképességéről⁹;
- a pénzügyi megvalósíthatósági vizsgálat alapján megállapítást nyert, hogy a koordináló kedvezményezett nem rendelkezik kellő pénzügyi erőforrással a rá eső részének a megpályázott projektperióduson belüli társfinanszírozására;

⁷A Bizottság 2012. október 29-i 1268/2012/EU felhatalmazáson alapuló rendelete az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályairól (HL L 362., 2012.12.31., 1. o.).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 966/2012/EU, Euratom rendelete (2012. október 25.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról és az 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 298., 2012.10.25., 1. o.)

⁹Azaz nyilatkozatot arról, hogy a könyvvizsgáló az általánosan elfogadott könyvvizsgálati standardoknak megfelelően és a véleménynyilvánításhoz szükséges munka hatáskörének korlátozása nélkül alakította ki véleményét arra vonatkozóan, hogy az auditált pénzügyi kimutatások a megfelelő vagy általánosan elfogadott számviteli elvekkel összhangban készültek, és hogy valós és hű képet nyújtanak a szervezet pénzügyi helyzetéről és működésének eredményeiről.

- a pénzügyi megvalósíthatósági vizsgálat alapján megállapítást nyert, hogy a koordináló kedvezményezett nem rendelkezik kellő kapacitással az előírányzott költségvetéshez biztosított pénzösszeg kezelésére a megpályázott projektperióduson belül;

A koordináló kedvezményezett pénzügyi életképessége és a nagy uniós támogatások kezelésére vonatkozó kapacitása a megadott pénzügyi információk alapján kerülnek kiértékelésre.

A pénzügyi megvalósíthatósági vizsgálat annak értékelésére is kiterjed, hogy szükséges-e pénzügyi garancia a projekt számára kifizetendő uniós előfinanszírozás teljes egésze vagy részlete fedezetére vonatkozóan. Különösen a következő esetekben szükséges pénzügyi garancia biztosítása:

1) a **magántulajdonban lévő kereskedelmi szervezetek** pályázatai, ha az alábbi kritériumok közül kevesebb, mint 2 teljesül:

1. az „igényelt teljes támogatás osztva a projektévek számával” / „részvényesek saját tőkéje” arány kisebb, mint 1
2. a „forgóeszközök” / „rövid lejáratú kötelezettségek” arány nagyobb, mint 1
3. az „összes tartozás” / „mérlegfőösszeg” arány kisebb, mint 0,8
4. a működési profit pozitív

2) a **magántulajdonban lévő nem-kereskedelmi szervezetek** (NGO-k) pályázatai, ha az alábbi 3 kritérium közül egy sem teljesül:

1. az „igényelt teljes támogatás osztva a projektévek számával” / „állami támogatások” arány kisebb, mint 1
2. a „forgóeszközök” / „rövid lejáratú kötelezettségek” arány nagyobb, mint 1
3. az „összes tartozás” / „mérlegfőösszeg” arány kisebb, mint 0,8

A kereskedelmi és nem kereskedelmi magánszervezetek pályázata elutasításra kerül, ha egyetlen feltétel sem teljesül, és a hányadosok jelentősen eltérnek a fent jelzett küszöbértékektől.

III. A TÁMOGATÁSRA JAVASOLT ÉS A FELÜLVIZSGÁLATI SZAKASZRA, VALAMINT A TARTALÉKLISTÁRA KERÜLŐ PROJEKTEK VÉGLEGES LISTÁJÁNAK FELÁLLÍTÁSA

Az odaítélési szakasz következtetései után a Szerződő Hatóság megállapítja a támogatásra javasolt projektek végső listáját, továbbá létrehozza az elérhető költségvetésből nem finanszírozható, legjobb pontszámot kapott projektek tartaléklistáját is. A tartaléklista a rendelkezésre álló uniós költségvetés további 20%-át öleli fel. Mindkét lista több különálló allistából áll az egyes kiemelt területek tekintetében, azaz Természet és Biodiverzitás, Környezet és Erőforrás-hatékonyság, Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás. Mindegyik listát a 2018-as LIFE program végrehajtásának finanszírozásáról szóló bizottsági határozat alapján az egyes kiemelt területekhez tervezett költségvetési előirányzatok szerint kell összeállítani.

Ha egy adott listában szereplő pályázatok nem teszik lehetővé az előirányzott költségvetés teljes kihasználását, a Szerződő Hatóság újra kioszthatja a fennmaradó támogatásokat egy másik listán szereplő pályázatoknak.

A pályázatokat a kapott összpontszámuk szerint rangsorolják, és a LIFE rendeletben meghatározott alábbi feltételeket veszik figyelembe:¹⁰

- A. *„A Környezetvédelem alprogram keretében nyújtott projekttámogatásra előirányzott költségvetési források legalább 60,5%-át a természet és biodiverzitás megőrzését támogató projektekre kell fordítani.” (9. cikk (3) bek.)*
- B. *„A Bizottságnak különös figyelmet kell fordítania azon transznacionális projektekre, ahol a nemzetközi együttműködés létfontosságú a környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések biztosítása érdekében, illetve törekednie kell annak biztosítására, hogy a költségvetési források projektre szánt részének legalább 15%-át nemzetközi projektekre osszák ki. (a 19. cikk (7) bek. kivonata)*

A „hagyományos” projektekhez elérhető végleges forráselosztások meghatározásakor a Szerződő Hatóság figyelembe veszi az Előkészítő, Technikai segítségnyújtási és integrált projektekhez odaítélt támogatásokat.

¹⁰ A természet és biodiverzitás részesedésének növeléséről szóló, felhatalmazáson alapuló rendelet módosításának megfelelően.

Az alábbi kiegészítő szabályok kerülnek alkalmazásra a LIFE Környezetvédelem alprogram alatt támogatásra javasolt projektek végső listájának és a tartaléklista kialakításakor:

- A Természet és biodiverzitás, illetve a Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás kiemelt területekhez tartozó, kifejezetten a természet védelmét és a biológiai sokféleséget támogató pályázatokat kell figyelembe venni az 60,5%-os küszöbérték esetében, ideértve a LIFE Környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás program keretében benyújtott pályázatokat, amelyek elsősorban természetvédelemmel vagy biodiverzitással kapcsolatos ügyet szolgálnak. Ezek a pályázatok „természet” pályázatokként lesznek megjelölve.

Amennyiben egy állítán belül (vagy amennyiben szükséges, a listák között) azonos pontszámmal rendelkező pályázatok esetében a legmagasabb teljes odaítélési pontszámot¹¹ kapott pályázat élvez elsőbbséget (ha ez szintén megegyezik, akkor a legmagasabb uniós hozzáadott értékű¹² pályázatot részesítik előnyben).

IV. ÉRTÉKELÉSI DÖNTÉS ÉS A LIFE BIZOTTSÁG TÁJÉKOZTATÁSA

A Szerződő Hatóság kiválasztási eredményeinek hivatalos jóváhagyását (értékelési határozat) követően a pályázók hivatalos értesítést kapnak pályázatuk értékelésének eredményéről és adott esetben az elutasítás okáról. Az eredményekről a LIFE Bizottság is tájékoztatást kap.

Az elérhető költségvetés maximum 100%-áig finanszírozásra javasolt projektek végleges listájában felsorolt pályázatok ezután a felülvizsgálati szakaszba lépnek.

Felülvizsgálati szakasz

A felülvizsgálati szakasz célja a támogatásra javasolt pályázatok számára az összes nyitott kérdés (az egyes akciók megvalósíthatósága, költséghatékonyasága, támogathatósága), a LIFE rendeletnek, illetve a LIFE Minta támogatási szerződés általános feltételeinek való megfelelés tisztázása.

A felülvizsgálati szakasz során a Szerződő Hatóság felkérheti a pályázót, hogy további adatokat szolgáltatson a pályázat egyes pontjai kapcsán, és/vagy módosításokat/javításokat hajtson végre az eredeti pályázaton. A koordináló kedvezményezett megkérhetik, hogy hagyjon el bizonyos akciókat és/vagy, hogy csökkentse a projekt költségvetését, valamint az

¹¹Az odaítéléshez szükséges teljes pontszám az 1., 2., 3. és 4. odaítélési szempontokra adott pontok összege.

¹²A 3., 4., 5. és 6. odaítélési szempont pontszámainak összege.

uniós pénzügyi hozzájárulását összegét és/vagy arányát.

A pályázónak 15 **naptári nap** áll rendelkezésére a kérdések megválaszolására.

A Szerződő Hatóság elküldi az összes felülvizsgálati kérdést és utasítást az eProposal alkalmazáson (az eProposal Mailbox használati útmutatóját is megtalálja az eProposal weboldalán) keresztül a koordináló kedvezményezettnek.

A pályázók nem módosíthatnak semmit a pályázatukon, kivéve azt, amire a Szerződő Hatóság őket megkéri.

Megjegyzendő, hogy a pályázónak kiküldött kérdéseket, illetve módosítási kérelmeket tartalmazó felülvizsgálati levél a Szerződő Hatóság részéről nem von maga után semmilyen kötelezettséget a pályázat finanszírozására vonatkozóan. Továbbá a Szerződő Hatóság dönthet úgy is a beérkezett válaszok alapján, hogy csökkenti a projekt költségvetését, vagy megvonja a projekt finanszírozását.

A felülvizsgálati szakasz végére, az összes megtartott projekt várhatóan a LIFE rendelet és a Támogatási szerződés minden technikai és pénzügyi követelményével koherens lesz, és azoknak megfelel. Azt a pályázót, aki sikeresen teljesítette a felülvizsgálati szakaszt, felkérjük, hogy nyújtsa be az összes, **megerősített** szándéknyilatkozatot a társult kedvezményezettjeitől/társfinanszírozóitól úgy, hogy a kapcsolódó adatlapokon és mellékleteken szerepeljen az eredeti aláírásuk és pecsétjük.

A pályázóknak nem kell a felülvizsgált pályázaton módosítást végrehajtani a felülvizsgálati szakasz lezárása után, hacsak a Szerződő Hatóság ezt külön nem kéri.

V. A TARTALÉKLISTÁN LÉVŐ PÁLYÁZATOK FELHASZNÁLÁSA

A felülvizsgálati folyamat eredményeként vagy a támogatásra javasolt eredeti listáról történő egy vagy több pályázat visszavonása miatt a LIFE társfinanszírozási költségvetés elérhetővé válhat az eredetileg tartaléklistán felsorolt és a 100%-ban elérhető költségvetésen túli 20%-ot képviselő pályázatok számára.

Ebben az esetben egy új támogatási határozatot hoznak a finanszírozást nyert pályázatok felsorolásával. Ezeket a pályázatokat a helyezésük sorrendjében és az alapján azonosítják be, valamint figyelembe véve azt, hogy teljesüljön az a feltétel, hogy a LIFE társfinanszírozás 60,5%-át „természet” kategóriába sorolt pályázatokra fordítják.

A kiválasztott pályázatok ezután a felülvizsgálati eljárásen mennek át annak biztosítása érdekében, hogy a LIFE társfinanszírozás feltételeinek teljesen megfeleljenek.

Ezt a folyamatot többször is végre lehet hajtani az elérhető éves LIFE költségvetés teljes

mértékű felhasználása érdekében.

VI. A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉSEK ALÁÍRÁSA

A Szerződő Hatóság az elfogadásról támogatási határozatot fogad el, ezt követően elkészül a támogatási szerződés, melyet a koordináló kedvezményezett és az Szerződő Hatóság ír alá.

A KÖRNYEZETVÉDELME PÁLYÁZATOK RÉSZLETES ÉRTÉKELÉSI ADATLAPJAI

Nyitó szakasz*

Kezdeti kritériumok	
1. Az eProposal alkalmazáson keresztülnyújtották be a pályázatot a kitűzött határidőn belül?	Igen/Nem
2. Az eProposal-ban a megfelelő LIFE 2018 pályázati adatlapokat használták?	Igen/Nem

**A kezdeti ellenőrzést az eProposal alkalmazáson keresztül végzik, nem pedig az ESAP adatbázisban.*

Odaítélési szakasz¹³

1. A technikai koherencia és minőség Ezen kritérium értékelésekor az alábbi pontot kell figyelembe venni:
1. Alaposan körülírták a projekt végrehajtását megelőző körülményeket (problémák és veszélyek, előkészítő tevékenységek állapota, mint például vizsgálat/kutatás, jóváhagyások, engedélyek stb.)?
2. Van egyértelmű logikai kapcsolat a problémák/veszélyek, illetve a célkitűzések, tervezett akciók és azok várható eredményei között?
3. Alkalmasak az akciók a megfogalmazott célok elérésére? Egyértelműen megadták, hogy az akciókat hogyan, mikor, hol (szükség esetén térképek csatolása), miért és ki fogja végrehajtani? Közvetlenül hozzájárul az összes tevékenység a projekt célkitűzéseinek eléréséhez? Megfelelően számszerűsítettek? A lényeges érintett feleket bevonják az akciók megtervezésébe és kivitelezésébe?
4. Ha földvásárlást terveznek a pályázat keretében, akkor a pályázó milyen mértékben vette figyelembe a LIFE pályázati útmutatóban szereplő földvásárlási technikai kritériumokat? Továbbá, a földvásárlás, hosszú távú földbérlet, illetve egyszeri kompenzáció esetén: mellékelték az illetékes hatóság vagy a közjegyző levelét, amelyben megerősítik, hogy a földterület hektáronkénti ára nem magasabb az ilyen típusú és fekvésű földtípus átlagos áránál?

¹³Felhívjuk a figyelmet, hogy az alábbi kérdések listája tájékoztató jellegű és nem teljes körű. Jelen dokumentum 2. szakaszában meghatározott odaítélési szempont tekinthető továbbra is referenciaszövegnek.

5. Megfelelően leírták és számszerűsítették a projekt várható eredményeit (pl.: környezetvédelmi hatások, megismétlési hatások) a projektszintű kulcsindikátorok táblázatában és a pályázat szövegében egyaránt? Tervezik <u>mind</u> a projekt hatásainak, mind pedig a projekt előrehaladásának monitorozását?
6. A koordináló kedvezményezett jól szervezi és irányítja a projekt működési és irányítási struktúráját? Megpályázták a szükséges eszközöket (berendezések, személyzet stb.) a helyes megvalósításhoz?
7. Megfelelő / elegendő / hozzáértő / koherens a partnerség a projekt célkitűzéseire és intézkedéseire? Megfelelőek a projekt megvalósításához a bevont technikai eszközök és a szakértelem?
8. A benyújtandó anyagok, mérföldkövek és ütemtervek átfogóak, reálisak és a várt eredményekkel koherensek-e? Kiemelten számításba vették az előkészítő intézkedések és engedélyezési eljárások hosszát, valamint a kedvezőtlen időjárási körülményeket stb.? Azonosítottak végrehajtási kockázatokat és egyéb tényezőktől függő intézkedéseket? Helyesen mérték fel a potenciális nehézségeket (intézkedések megvalósíthatósága, lehetséges kockázatok stb.), és megfelelő előkészületeket tettek-e ezek megelőzésére, például az érintettekkel történő előzetes konzultációval, készenléti terv készítésével stb.? Vannak-e még a projekt megvalósítása előtt szükséges engedélyek, meghatalmazások vagy környezeti hatásvizsgálatok, vagy azok már rendelkezésre állnak?
9. Milyen mértékben tartalmaz a pályázat világos és realisztikus kommunikációs, tapasztalatcserét célzó, hálózatépítési és terjesztési stratégiát? Minden szükséges kommunikációs követelménynek eleget tettek? Megfelelőek és jól megtervezettek ezek a tevékenységek a projekteredmények és a tanulságok kommunikálására, illetve terjesztésére?
2. Pénzügyi koherencia és minőség (beleértve az ár-érték arányt)
Ezen kritérium értékelésekor az alábbi pontokat kell figyelembe venni:
1. Indokolt és következetes a költségvetés, és a költségek összhangban vannak a megpályázott intézkedésekkel és eszközökkel?

<p>2. Költséghatékony a javasolt megközelítés? A projekt költséghatékony, és megtérül a ráfordítás?</p> <p>Különös tekintettel az alábbiakra: Észszerű a teljes beruházás tekintettel a várható kimenetekre és hatásokra? Mennyiben mutatja a pályázat, hogy más uniós finanszírozási forrásokat is figyelembe vettek a pályázat előkészítése során? Fennáll annak a kockázata, hogy egyes akciók más projektek kötelező kompenzációs tevékenységei (Élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke), vagy hogy az egyik társfinanszírozó más projektek kötelező kompenzálásaként vesz részt a projektben (Élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke)?</p>
<p>3. Az egyes költségkategóriába tartozó költségek mindegyike (közvetlen személyzeti költségek; utazási és ellátási költségek; alvállalkozói szerződések költségei /más néven: „külső szolgáltatási költségek”/; tartós cikkek költségei: (amortizáció) infrastruktúra és berendezések költségei, prototípus költségei; földvásárlás költsége/hosszú távú földbérlés/egyszeri támogatás leírása a földhasználati jogoknál; fogyóeszközök költségei; és más egyéb költségek) indokolt, kellő részletességgel körülírt; megfelelően kiosztott, továbbá megfelel a LIFE pályázati útmutató, a LIFE Minta támogatási szerződés (különösen I. melléklet – Általános feltételek és X. melléklet – Pénzügyi és igazgatási iránymutatások), illetve a LIFE rendelet szabályainak és elveinek (azaz elszámolható)?</p> <p><u>Különösen: a lesz költségeket a szükséges és/vagy lehetséges helyeken pályázzák-e</u></p>
<p>4. Megfelel-e az előirányzott társfinanszírozás a maximális társfinanszírozás értékének, és indokolt-e a költségvetés elosztása a kedvezményezettek között?</p>
<p>5. Speciális kérdések:</p> <p>5.1. Közvetlen személyi költség: Alkalmazták a közszolgálati alkalmazottak bérköltségénél a „+2%”-os szabályt?</p> <p>5.2. Külső szolgáltatási költségek: Ahol a külső szolgáltatás költségei magasabbak, mint a teljes projekt költségvetés 35%-a, ott adtak koherens magyarázatot az alvállalkozói költségek ilyen magas szintjére?</p>
<p>3. Uniós hozzáadott érték: a LIFE Környezetvédelem alprogramja kiemelt területeinek konkrét célkitűzéseire való hozzájárulás mértéke és minősége</p> <p>Ezen kritérium értékelésekor az alábbi pontokat kell figyelembe venni:</p>

<p>1. Milyen mértékig járul hozzá a projekt a kiemelt területek LIFE rendelet 10., 11. és 12. cikkében meghatározott konkrét célkitűzéseéhez, valamint a III. mellékletben megadott tematikus prioritáshoz? Mennyiben járul hozzá a LIFE Környezetvédelem alprogram kiemelt területeinek a LIFE rendelet 10., 11. és 12. cikkében meghatározott egy vagy több kiegészítő konkrét célkitűzéséhez, kiegészítve a projekt elsődleges célú tematikus prioritását?</p>
<p>2. Milyen mértékben ér el a projekt a lezárultára és a kezdetekor becsült vagy mért állapottal összevetve konkrét, realisztikus és számszerűsített környezeti hatásokat, amennyiben releváns életciklus-szemléletet alkalmazva?</p>
<p>4. Uniós hozzáadott érték: Fenntarthatóság (folytatás, megisméltés, átültetési potenciál)</p> <p>Ezen kritérium értékelésekor az alábbi pontokat kell figyelembe venni:</p>
<p>1. Meggyőzően tanúsítja a pályázat, hogy sor fog kerülni a tervezett megoldások és a kapcsolódó, elvárt társadalmi és gazdasági hatások folytatására, megisméltésére és/vagy átültetésére a projekt vége után? Alátámasztja ezt egy kellően ambiciózus és egyben hiteles stratégia és akcióterv, amelynek célja egy kritikus tömeg elérése és a szélesebb körben való alkalmazás előmozdítása a projekt alatt és/vagy a projekt lezárását követő rövid vagy középtávon belül?</p>
<p>2. Milyen mértékben haladja meg a tervezett megközelítés a tudásátadást és a hálózatépítést, és ülteti át a gyakorlatba a projekt során kifejlesztett és/vagy alkalmazott megoldásokat a projekt időszakán túlmenően, máshol vagy más céllal?</p>
<p>3. Tervezték akciókat a projekt lezárását követő finanszírozás biztosítására? Feltételezhető-e, hogy a projekttervezett tevékenységei megtakarításokat és/vagy bevételt fognak generálni?</p>
<p>5. Uniós hozzáadott érték: Hozzájárulás a projekttemákhoz</p> <p>Ezen kritérium értékelésekor az alábbi pontokat kell figyelembe venni:</p>
<p>1. A „NAT” és a „GIE” kiemelt területeinél: Egyértelműen és teljes körűen megfelel a projekt a választott kiemelt területhez tartozó projekttemák valamelyikének (egynek vagy maximum kettőnek)? Megfelelően jelezték ezt a vonatkozó adatlapon? A projekt legfontosabb akciói egyértelműen összpontosítanak a megcélzott munkaterületekre?</p>

<p>2. Az „ENV RE” kiemelt területnél: Egyértelműen és teljes körűen megfelel a projekt a választott kiemelt területhez tartozó projekttémák valamelyikének (egynek vagy maximum kettőnek)? A projekt legfontosabb akciói egyértelműen összpontosítanak a megcélzott munkaterületekre? Amennyiben igen, egyértelműen igazolt, hogy a megcélzott környezeti kérdésre adott megoldás vagy megoldások (azaz a LIFE rendelet 2. cikke értelmében vett technika, módszer, akció, módszertan vagy megközelítés) az Európai Unóban újnak számítanak vagy ott nem ismertek?</p>
<p>6. Uniós hozzáadott érték: Szinergiák (beleértve a többcélúságot és az integrációt/komplementaritást, a zöld közbeszerzést, az ökocímkét és az uniós kutatások eredményeinek alkalmazását) és transznacionalitás</p>
<p>1. Amellett, hogy egy területre összpontosít, mennyiben rendelkezik a projekt többcélú végrehajtási mechanizmussal és az egyéb uniós szakpolitikák szinergiájának létrehozását célzó konkrét intézkedésekkel (pl. munkahelyek és növekedés, társadalmi integráció) és finanszírozási mechanizmusokkal anélkül, hogy veszélyeztetné a célkitűzéseit?</p>
<p>2. Mennyire integrálja a projekt a konkrét környezetvédelmi célkitűzéseket más uniós szakpolitikai területekbe és/vagy ér el ezekkel komplementaritást? Egyértelműen azonosíthatók ezek a politikai területek és a projekt várható hozzájárulása? A releváns döntéshozók kellően elkötelezettek? Tervezték releváns akciókat az integráció és/vagy a komplementaritás biztosítására? Megfelelően minősítették és számszerűsítették az egyéb szakpolitikai területekre gyakorolt hatást? Azonosították és számszerűsítették a konkrét társadalmi és gazdasági előnyöket?</p>
<p>3. Elkötelezi magát a konzorcium a zöld közbeszerzés használata és/vagy a hivatalosan elismert ökocímkézési rendszerek (mint például az uniós ökocímke¹⁴) termékekeinek és/vagy szolgáltatásainak előnyben részesítése mellett? Ezt egyértelmű megvalósítási mechanizmuson keresztül népszerűsítik?</p>

¹⁴ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>

4. Tervezik a pályázat során felhasználni az uniós kutatási és innovációs programok eredményeit, különös tekintettel a Horizont 2020 vagy a korábbi keretprogramok által finanszírozott, környezetvédelemmel és éghajlattal kapcsolatos kutatási és innovációs projektekre? Megfelelően bemutatták a felhasználás szempontjából lényeges kutatási eredményeket? Meggyőzően bizonyították, hogy milyen módon fogják azokat felhasználni a LIFE projekt megvalósítása során? Kellően bizonyítva van ennek a felhasználásnak a hozzáadott értéke?
5. Tervezik az uniós tagállamok nemzetközi együttműködését? Van kellő bizonyíték a transznacionális megközelítés hozzáadott értékének bemutatására a projektcélok elérésének segítése céljából? A projektakcióknak van Unión belüli transznacionális hatálya? Létrejött több országra kiterjedő partnerségi kapcsolat? ¹⁵

A TELJES PÁLYÁZAT KIVÁLASZTHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI

1. A LIFE alkotórészeire vonatkozó általános szempontok	
1. A pályázat teljesíti a LIFE rendelet 2. cikk (a), (b), (c), vagy (h) pontja által meghatározott vonatkozó projektkategóriákat, továbbá célja a LIFE rendelet 3., 9., 10., 11., és 12. cikkében foglalt vonatkozó LIFE célkitűzések elérése.	<i>Igaz/Hamis</i>
2. A projektnek a teljes pályázatban bemutatott lényege érdemben nem különbözik a Projektkoncepció szerinti lényegétől és az elérni kívánt céloktól; a partnerség összetételének és a tervezett akcióknak a projektkoncepció szakaszhoz képest történő változása nem eredményezi a projektkoncepció értékelésének megkérdőjelezését.	<i>Igaz/Hamis</i>
3. A kért EU-hozzájárulás nem haladja meg 10%-nál többel a projektkoncepcióban bemutatott értéket.	<i>Igaz/Hamis</i>
4. A pályázat nem összpontosít kizárólag kutatásra, és kizárható a nagyméretű infrastruktúra kialakítása.	<i>Igaz/Hamis</i>

¹⁵A LIFE Rendelet szerinti értelmezésben a „transznacionális” csak a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a LIFE programban a LIFE Rendelet 5. cikke alapján részt vevő harmadik országok közötti együttműködésre vonatkozik. Az Unión kívüli, illetve tengerentúli országokban és területeken végzett tevékenységek bár lehetségesek a LIFE rendelet 6. cikke szerint, de magasabb pontszámot nem érnek ezen odaítélési szempont alapján.

5. A pályázat nem szolgál a nemzeti vagy uniós jogszabályokból adódó kötelezettségekből származó kompenzációs intézkedések finanszírozására.	<i>Igaz/Hamis</i>
6. A projekt az Unió területén és/vagy azokon a területeken valósul meg, amelyekre az uniós Szerződések és releváns vívmányok érvényesek, vagy a LIFE rendelet 5. és 6. cikkében meghatározott, a „Pályázati útmutató 2018” c. dokumentumban megadott kivételek egyikét teljesíti.	<i>Igaz/Hamis</i>
7. A megcélzott hatások már mérhetőek és mértek vagy modellezettek a projekt időtartama alatti mérések alapján.	<i>Igaz/Hamis</i>
<i>2. A projekt résztvevőinek működési kapacitása</i>	
1. egyértelmű bizonyíték van arra, hogy a pályázók rendelkeznek szakmai kompetenciákkal és képesítésekkel a projekt végrehajtásához.	<i>Igaz/Hamis</i>
<i>3. A LIFE kiemelt területeire vonatkozó speciális szempontok</i>	
<i>3.1 Az összes LIFE Természet és biodiverzitás pályázatra vonatkozó kritérium:</i>	
1. A pályázat költségvetésének legalább 25%-át konkrét természetvédelmi akciókra fordítják (vagy a pályázat a „2018. LIFE Természet és biodiverzitás pályázati útmutató” 2.4.1 szakaszában jelzett kivételek közé tartozik).	<i>Igaz/Hamis/n.a.</i>
2. A projekt vadon élő, őshonos növény-, illetve állatfajok és -fajták, vagy a természetes/természetközeli élőhelyek vagy ökoszisztémák megőrzésére irányul-e?	<i>Igaz/Hamis/n.a.</i>
<i>3.2 Kizárólag a LIFE Természet pályázatokra vonatkozó kritériumok:</i>	
1. A javasolt akciók célja az EU madárvédelmi és élőhelyvédelmi irányelve szerinti célkitűzések végrehajtása, konkrétabban a Natura 2000 hálózat keretében működő EU madárvédelmi és élőhelyvédelmi irányelvnek vonatkozó mellékleteiben kifejtett, a fajokra és/vagy élőhelyek védelmére irányuló intézkedéseket tartalmaz.	<i>Igaz/Hamis</i>
<i>3.3 Kizárólag a LIFE Biodiverzitás pályázatokra vonatkozó kritérium:</i>	

1. A javasolt akciók az „Életbiztosításunk, természeti tőkénk: a biodiverzitással kapcsolatos, 2020-ig szóló uniós stratégia (COM(2011) 244)” 2–5 céljainak teljesítését szolgálják.	<i>Igaz/Hamis</i>
<i>3.4 Kizárólag a LIFE Környezet és erőforrás-hatékonyság pályázatra vonatkozó kritérium:</i>	
1. A pályázat demonstrációs és/vagy kísérleti jellegét egyértelműen meghatározták az eProposal alkalmazásban a megfelelő B2. és/vagy B3. adatlap kitöltésével.	<i>Igaz/Hamis</i>
2. A javasolt akciók számottevő és mérhető közvetlen hatást fognak gyakorolni a megcélzott környezetvédelmi kérdéskör(ök)re.	<i>Igaz/Hamis</i>
<i>3.2 A csak a LIFE Környezetvédelmi irányítási és tájékoztatási pályázatokra vonatkozó kritériumok</i>	
1. A pályázat olyan cselekvéseket tartalmaz, amelyek számottevő és mérhető közvetlen vagy közvetett hatást fognak gyakorolni a megcélzott környezetvédelmi kérdéskör(ök)re úgy, hogy számottevő és mérhető közvetlen hatást gyakorolnak a megcélzott környezetvédelmi irányítási, információs és/vagy tudatossági és terjesztési tárgykör(ök)re.	<i>Igaz/Hamis</i>

<i>Elfogadhatósági és kizárási szakasz</i>	
<i>Elfogadhatósági és kiválasztási kritériumok</i>	
1. Az A3., A4., A6. és A8 pályázati adatlapokat (a vonatkozó helyeken) aláírással és dátummal ellátva feltöltötték az eProposalra.	<i>Igaz/Hamis</i>
2. Van angol nyelvű összefoglaló a B1. adatlapon.	<i>Igaz/Hamis</i>
3. Az Európai Unió egyik hivatalos nyelvén töltötték ki a pályázati adatlapokat.	<i>Igaz/Hamis</i>
4. A koordináló kedvezményezettet hivatalosan bejegyezték az Európai Unió területén.	<i>Igaz/Hamis</i>

<i>Pénzügyi kiválasztási szakasz</i>

<i>Pénzügyi kiválasztási kritériumok</i>	
---	--

<p>1. Feltöltésre kerültek a következő kötelező mellékletek az eProposalra a kért elektronikus formában.</p> <p>Nem közjogi szerv koordináló kedvezményezett esetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a „LIFE egyszerűsített pénzügyi kimutatás” • legutóbbi mérleg és eredménykimutatás (vagy ha a pályázó csak nemrég alakult, vezetési / üzleti tervet kell benyújtani (legalább a következő 12 hónapra) • ha a kért támogatás meghaladja a 750 000 eurót, könyvvizsgálói tanúsítás <p>Közjogi szerv koordináló kedvezményezett esetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dátumozott és aláírt, kitöltött „közjogi szerv nyilatkozata” 	<i>Igaz/Hamis</i>
2. Valamennyi kedvezményezett kitöltötte a nyilatkozatot, hogy nem vonatkozik rá a költségvetési rendelet 106. cikk (1) bekezdésében és 107. cikkében felsorolt egyik eset sem.	<i>Igaz/Hamis</i>
3. A rendelkezésre álló információk szerint a koordináló kedvezményezett pénzügyileg rendezett helyzetben van (az eredménykimutatás, mérleg, könyvvizsgálói jelentés alapján), amennyiben alkalmazandó.	<i>Igaz/Hamis</i>
4. A rendelkezésre álló információk szerint a koordináló kedvezményezett rendelkezik pénzügyi kapacitással a rá eső rész finanszírozásához a projekt tervezett időszakán belül.	<i>Igaz/Hamis</i>
5. Az összes kedvezményezett hozzájárul pénzügyileg a pályázat költségvetéséhez.	<i>Igaz/Hamis</i>
6. Egy kedvezményezett sem szerepel a Szerződő Hatóság Korai felismerési és kizárási rendszerében.	<i>Igaz/Hamis</i>